

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Temel bir çocuk ve insan hakkı ihlali olan çocuk işçiliği çocukların sağlığı, güvenliği, gelişimi ve geleceği için büyük bir tehdit olmaya devam ediyor. Eğitimlerine devam etmeleri ve sağlıklı, güvenli bir ortamda büyümeleri gereken çocuklar emek sömürüsüne maruz kalmakta, yaşamını yitirmekte, ciddi psikolojik travmalar yaşamakta ve geleceğe umutsuz bakmaktadırlar. Türkiye'de ekonomik krizin derinleşmesiyle beraber eğitimine devam edemeyen çocukların çalıştırılması oranında da ciddi bir artış görülmektedir. İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Meclisi'nin açıklamalarına göre Türkiye'de 2 milyondan fazla çocuk işçi bulunmaktadır. Çocuk işçiliğinin önlenmesi, çocuk emeği sömürüsüne son verilmesi, bugüne kadar çalışırken yaşamını yitiren ve yaralanan çocuk işçiler için adaletin sağlanması, çocuk işçi cinayetlerinde denetim sorumluluklarını yerine getirmeyenlerin yargılanması için kapsamlı politikaların geliştirilmesi, çözümler üretilmesi, çocuk işçiliğine son verecek ve çocuk iş cinayetlerini önlemeye yönelik çalışmalar yapılması amacıyla Anayasa'nın 98. ve İç Tüzüğü'nün 104. ve 105. Maddeleri gereğince Meclis Araştırması için gereğini arz ve talep ederiz. 03.05.2024

Dilan KUNTAYAN
Şanlıurfa Milletvekili

GEREKÇE

Dünyanın her yerinde en temel toplumsal sorunlardan biri olan çocuk işçiliği maalesef Türkiye'de de her geçen gün artmaktadır. Fakat Türkiye'de tablo oldukça vahim durumdadır. Her yıl binlerce çocuk işçiliğe zorlanmakta, iş kazalarında yaşamlarını kaybetmektedir. Güvenli ortamlarda büyümeleri, eğitim ve sosyal yaşamlarına devam etmeleri gereken çocukların çalıştırılması suç teşkil etmesine rağmen denetimlerin yapılmaması, çocuk işçiliğine göz yumulması çalışan çocuk sayısını da her geçen gün arttırmaktadır.

Türkiye, ILO'nun 138 sayılı İstihdama Kabulde Asgari Yaş Sözleşmesi'ni 1998 yılında, 182 sayılı En Kötü Biçimlerdeki Çocuk İşçiliğinin Yasaklanması ve Ortadan Kaldırılmasına İlişkin Acil Eylem Sözleşmesi'ni 2001 yılında onaylamış, çocukların haklarını güvence altına alan ve Birleşmiş Milletler Genel Kurulu tarafından benimsenen Çocuk Hakları Sözleşmesi'ni ise 14 Ekim 1990 tarihinde imzalamıştır. Ayrıca; Aile Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı 2017-

2023 dönemini kapsayacak şekilde güncellenmiş Çocuk İşçiliği ile Mücadele Ulusal Programı (2017-2023) hazırlamıştır. Ulusal ve uluslararası imzalanan bu sözleşmeler ve politikalar hayata geçirilmemiş, çocuk işçiliği her geçen gün artmıştır.

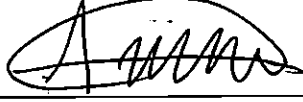
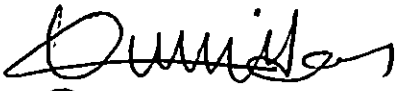

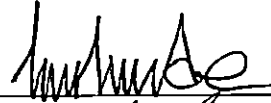
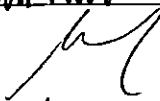
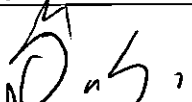
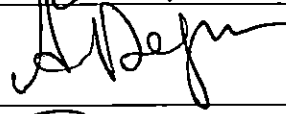

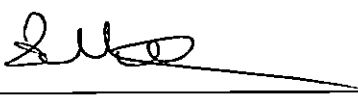
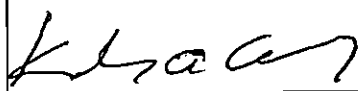
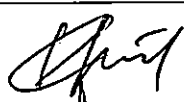
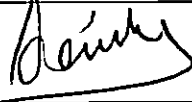

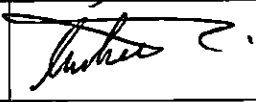

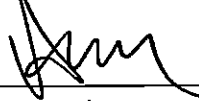
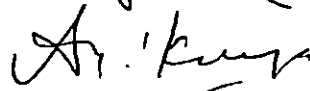

TÜİK 2023 çocuk istatistiklerine göre 15-17 yaş grubundaki çocukların iş gücüne katılımı %22.1'e yükselmiştir. Bu oran 2022 yılında %18.7 iken, 2021 yılında %16.4'tür. 2021 yılında 520 bin olarak kaydedilen çocuk işçi sayısı, 2022'de 720 bine çıkmıştır. Özellikle göçmen/mülteci çocukların kayıt dışı sektörde çalıştırıldığı düşünülünce bu oran çok daha fazla olarak karşımıza çıkmaktadır. İş gücü piyasasında çalıştırılan çocukların sayısı arttıkça, denetimler yapılmamakta, iş cinayetlerinde her sene onlarca çocuk yaşamdan kopmaktadır.

2024 yılı itibari ile Türkiye'de en az 2 milyon çocuk işçi olduğunu söyleyen İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Meclisi'nin (İSİG) Ocak 2024 yılında yayınladığı rapora göre ise; 2013 yılında en az 59, 2014 yılında en az 54, 2015 yılında en az 63, 2016 yılında en az 56, 2017 yılında en az 60, 2018 yılında en az 67, 2019 yılında en az 67, 2020 yılında en az 67, 2021 yılında en az 62, 2022 yılında en az 62, 2023 yılında en az 54 çocuk işçi olmak üzere, 2013-2023 yılları arasında en az 671 çocuk iş cinayetlerinde yaşamını yitirmiştir. 2013-2023 yılları arasında toplamda 671 çocuk yaşamını kaybetmiştir. En fazla çocuk ölümünün yaşandığı il ise yoksulluğun derin olarak yaşandığı ve çocukların tarım işçisi olarak çalıştırıldığı Şanlıurfa'dır. Son 10 yılda sadece Şanlıurfa'da en az 49 çocuk işçi yaşamını kaybetmiştir.

İSİG Meclisi'nin 2024 yılının ilk üç ayında yayınlanan rapora göre ise 14 yaş ve altı 4 çocuk, 15-17 yaş aralığında 12 genç/çocuk ve 18-25 yaş aralığında 57 genç işçi iş cinayetlerinde yaşamını yitirmiştir. Rapora göre iş cinayetlerinde yaşamını yitiren her yüz kişiden 17'si genç ve çocuktur.

Çocuk emeği sömürüsü ve istismarı kız çocuklarında, mülteci çocuklarda daha ağır yaşanmaktadır. Çocuklar düşük ücretlerle, sigortasız bir şekilde, uzun çalışma saatleri ile, baskı ve şiddet riski altında çalıştırılmaktadır. Son yıllarda meslek liseleri üzerinden "stajyerlik adı altında yürütülen" çalışmalarda milyonlarca çocuğun emeği ve geleceği risk altına sokulmaktadır. 9/12/2016 tarihinden itibaren 6764 sayılı Kanunla yapılan düzenleme ile mesleki ve teknik ortaöğretim sırasında staja tabi tutulan öğrenciler, mesleki ve teknik ortaöğretim sırasında tamamlayıcı eğitim ya da alan eğitimi gören öğrenciler iş kazası ve meslek hastalığı yönünden sigortalı sayılmaya başladığından stajyer ve kursiyer sayıları 350 binden 1 milyon 400 bine yükselmiştir.

Türkiye’de uygulanmayan sözleşmeler ve politikalar, yapılmayan denetimler her geçen gün çocukların yaşamlarını tehlikeye atmakta, çocukları güvencesiz, geleceksiz bırakmaktadır. Ekonomik krizle birlikte artan çocuk işçiliğinin önlenmesi için çok kapsamlı politikalar hazırlamak, bu politikaların denetim mekanizmalarını etkin olarak hayata geçirmek ertelenemeyecek bir toplumsal sorundur. Artan çocuk işçiliğinin araştırılması, çocuk ölümlerinin önlenmesi, denetimlerin etkin olarak yapılması, çocuk işçiliği ile çok boyutlu olarak mücadele edilmesi ve etkin politikaların ortaya çıkarılması için meclis araştırma komisyonu kurulmasını arz ederim.

1	Sinan Akyolcu	Van	
2	ÇİÇEK OTLU	İSTANBUL	G. Otlu
3	MAHMUT DİNDAR	VAN	
4	NEJLA DEMİR	AĞRI	
5	HALİDE TÜRKOĞLU	DİYARBAKIR	
6	ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU	KOCAELİ	
7	ÖZGÜL SAKİ	İSTANBUL	
8	AYŞEGÜL DOĞAN	ŞIRNAK	
9	Mehmet Kamaç	DİYARBAKIR	
10	ZÜLKÜF UÇAR	VAN	
11	KAMURAN TANHAN	MARDİN	
12	HÜSEYİN OLAN	BİTLİS	
13	SEVİLAY ÇELENK ÖZEN	DİYARBAKIR	
14	YILMAZ HUN	İĞDIR	
15	ÖZNUR BARTİN	HAKKARI	
16	SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ	SİİRT	
17	ALİ BOZAN	MERSİN	
18	ADALET KAYA	DİYARBAKIR	
19	ÖMER ÖCALAN	ŞANLIURFA	
20	HEVAL BOZDAĞ	AĞRI	